

В статті 44 Закону України "Про охорону праці" йдеться про те, що за порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці, а також представників професійних спілок, їх організацій та об'єднань винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності згідно із законом [1].

Дисциплінарна відповідальність полягає у накладенні дисциплінарного стягнення на винного працівника за порушення вимог норм охорони праці.

Фахівці служби охорони праці на підприємствах мають право вимагати від посадових осіб усунення від роботи працівників, що не пройшли медичного огляду, навчання, інструктажу, перевірки знань з охорони праці, що не мають допуску до відповідних робіт згідно нормативних актів про охорону праці [4, с. 7].

За допущення працівником адміністративних проступків передбачається адміністративна відповідальність за порушення норм охорони праці у вигляді накладення органами державного нагляду за охороною праці штрафних санкцій на робітників, роботодавців, керівників підприємств установ, організації чи уповноважених ними осіб.

Відповідно до ст.ст. 411, 412, 413 Кодексу України про адміністративні правопорушення, адміністративними деліктами, за які настає адміністративна відповідальність є:

- 1) ухилення від участі в переговорах щодо укладення, зміни або доповнення колективного договору;
- 2) порушення чи невиконання колективного договору, угоди;
- 3) ненадання інформації для ведення колективних переговорів і здійснення контролю за виконанням колективних договорів, угод [4].

Вказаний перелік протиправних дій/бездіяльності не в повній мірі відповідає захисту прав, законних інтересів працівників, зайнятих у сферах людської життєдіяльності і свідчить про його розширення та приведення у відповідність до норм з охорони праці, що діють в країнах ЄС.

Література

1. Про охорону праці [Електронний ресурс] : Закон України – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2694-12/page>.

2. Мужикова Н. М. Адаптація соціальної політики та трудового законодавства України до стандартів ЄС: навч. посібник / Мужикова Н. М. Пузирний В. Ф., Семиног Л. А. – Чернігів : Деснянська правда, 2007. – 169 с.

3. Теличко О. А. Адаптація трудового законодавства до європейських стандартів [Електронний ресурс] / О. А. Теличко – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Yurnip/2011_1/Telichko.pdf

4. Основи охорони праці підручник. 2-ге видання, доповнене та перероблене / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний, Д. В. Зеркалов, Р. В. Сабарно та ін. ; за ред. К. Н. Ткачука і М. О. Халімовського. – К. : Основа, 2006. -448 с.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

УДК343.163(043.2)

Пасіка С. П.,

підполковник юстиції, к.ю.н., с.н.с.,

Військовий інститут,

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, м. Київ

ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ У ВОЄННІЙ СФЕРІ

Розглядаючи поняття "корупції у воєнній сфері" необхідно, власне дослідити зміст поняття "воєнна сфера", яка на законодавчому рівні не визначена. В українській державі наукова дискусія навколо змісту поняття "воєнна сфера" з різною інтенсивністю триває протягом усього періоду незалежності нашої держави. У полеміці щодо структури, ключових інститутів та визначення їх головних завдань у воєнній сфері активно беруть участь науковці, військові, цивільні експерти, представники політичних та громадських організацій. Втім, на сьогоднішній день єдиного підходу щодо бачення моделі "воєнної сфери" держави та перспектив її подальшого розвитку не існує. Поняття "воєнна сфера" законодавчо не визначено. У 1997 р. ухвалено Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України. У цій Концепції зако-

нодавець зробив спробу об'єднати в єдине ціле розрізнені військові та воєнізовані формування держави за допомогою нового збірного поняття, яке використовувалося у значенні – "воєнна організація держави".

Як показала подальша практика, такий крок призвів до розбалансування законодавчої бази щодо воєнної сфери, оскільки, з одного боку, для позначення військової сили держави з'явилося нове поняття, не характерне для Конституції України, а з іншого – силові структури отримали не властиві їм функції, що кардинально змінювали їхній статус у суспільстві та державі. У Законі України "Про оборону" на сьогоднішній день синхронно вживаються поняття "Збройні Сили, інші військові формування" та "Воєнна організація держави".

У 2012 році було прийнято Закон України "Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави", де чітко визначено поняття "воєнна організація держави", як така, що охоплена єдиним керівництвом сукупність органів державної влади, військових формувань, утворених відповідно до Конституції і законів України, діяльність яких перебуває під демократичним контролем суспільства і відповідно до Конституції та законів України безпосередньо спрямована на вирішення завдань захисту інтересів держави від зовнішніх та внутрішніх загроз.

З 01 липня 2012 року у структурі ГПУ утворено спеціалізовану прокуратуру з нагляду за додержанням законів у воєнній сфері. У міжнародній практиці не зустрічаються такі поняття як "воєнна сфера", "військова сфера" або "військова організація держави", втім часто вживаним та законодавчо закріпленою є дефініція "сектор безпеки і оборони". В Резолюції ПАСЕ 1713 (2007 р.) вказано, що сектор безпеки та оборони держави може складатися з вищих органів управління, збройних сил, поліції у формі або в цивільному, жандармерії, служб розвідки, прикордонних служб, служб внутрішньої безпеки, а також міліції та військових формувань, що працюють на країну або пов'язані з нею. Тому й сьогодні для політичної еліти нашої держави залишається актуальним розробка та законодавче закріплення такого комплексного поняття, яке б мало змогу охопити всі органи державної влади, Збройні Сили України, інші військові формування й отримало певну назву. Саме

комплексне визначення цього питання у перспективі дозволить результативно боротись з будь-якими правопорушеннями у цій сфері.

Сьогодні можна констатувати, що найбільш вживаною дефініцією в національному законодавстві є "воєнна сфера", яка вживається у значенні сукупності органів державної влади, військових формувань, утворених відповідно до законів України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем з боку суспільства і безпосередньо спрямована на захист національних інтересів України від зовнішніх загроз. Воєнна сфера України містить воєнно-політичну, воєнно-економічну, воєнно-правову та воєнно-соціальну складову, що регулюється та реалізується воєнною організацією України. Відзначимо, що відповідно до національного законодавства до основних елементів Воєнної організації України належать: Верховна Рада, Президент, Рада національної безпеки і оборони, Кабінет Міністрів, Міністерство оборони, Генеральний Штаб ЗС України, інші військові формування, правоохоронні органи, інші центральні органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, окремі громадяни. У нашому розумінні "воєнна сфера" – це система воєнно-політичних, воєнно-економічних, воєнно-правових та воєнно-соціальних інститутів, функціонування яких регулюється та реалізується воєнною організацією України. Корупція у воєнній сфері є однією з основних загроз для національної безпеки України. Адже корумпованість та не доброчесність військово-службовців підривають рівень довіри до суспільства та міжнародних партнерів держави до її Збройних сил, загрожують механізмам демократичного управління та фундаментальним принципам існування держави в умовах сьогодення, не дозволяють ефективно забезпечувати безпеку громадян. В результаті, все це посилює внутрішню вразливість держави та потенційних викликів безпеки.

Проаналізувавши та дослідивши визначення таких понять як корупція та воєнна сфера, ми робимо висновок, що корупція у воєнній сфері – це багатоаспектне негативне явище, що завдає шкоди життєдіяльності воєнній організації держави деморалізуючи роботу воєнно-політичних, економічних, правових і соціальних інститутів. Корупція у воєнній сфері призводить до виникнення явищ, що несуть пряму загрозу національній безпеці, обвалює престиж армії та військової служби.

Література

1. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави [Електронний ресурс] : Закон України від 19.06.2003 № 975-IV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/975-15>

2 Про основи національної безпеки України [Електронний ресурс] : Закон України від 19.06.2003 № 964-IV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>

3. Про засади запобігання і протидії корупції [Електронний ресурс] :Закон України від 07.04.2011 № 3206 VI. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>

4. Мельник М. І. Корупція – корозія клади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : [монографія] / М. І. Мельник. – К.: Юридична думка, 2004. – С. 99.

5. Концепція (основи державної політики) національної безпеки України від 16.01.1997 р. № 3/97 ВР із змінами від 21.12.2000 р. // Законодавство України з питань військової сфери: збірник законів та інших нормативно-правових актів. – К. : Азимут Україна, 2003. – С. 51-57.

УДК 341.232:347.8(043.)

Пильгун Н. В.,

к.ю.н., доцент,

Жаб'як А.А.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

ДО ПИТАННЯ ПРО МІЖНАРОДНЕ КОСМІЧНЕ ПРАВО

Початок формуванню міжнародного космічного права було покладено запуском Радянським Союзом 4 жовтня 1957 р. першого штучного супутника Землі. Ця подія ознаменувала нову еру в розвитку людства і справила істотний вплив на різні сторони життєдіяльності держав, у тому числі на міжнародні відносини. Виникла необхідність правового регулювання космічної діяльності.

Запуск першого штучного супутника Землі зумовив появу відразу за цією подією міжнародного звичаю. Відповідно до нього держави визнали право мирного прольоту над їх територіями не тільки в космосі, а й на відповідній ділянці повітряного простору при запуску або приземленні космічного об'єкта. У зв'язку з цим у міжнародному лексиконі з'явився термін "миттєве право". Водночас деякі вчені висловлюють думку, згідно з якою неможливе миттєве створення, в результаті єдиного прецеденту, оскільки у будь-якому випадку слід відстежити реакцію інших держав навіть на цей єдиний прецедент, що саме по собі потребує певного часу.

Народження міжнародного космічного права продемонструвало можливості міжнародного співтовариства з надзвичайною швидкістю реагувати на нові тенденції в розвитку міжнародних відносин за допомогою наявних засобів і методів нормотворчості.

Міжнародне космічне право розглядається нині як одна з галузей міжнародного права, сукупність норм і принципів, що регулюють відносини між державами та іншими суб'єктами у сфері космічної діяльності. Його базу складають п'ять основних міжнародно-правових актів, прийнятих під егідою ООН ще в 60-70-х роках минулого сторіччя: Договір про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла (1967 р., Договір з космосу); Угода про рятування космонавтів, повернення космонавтів і повернення об'єктів, запущених у космічний простір (1968 р.); Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами (1972 р.); Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір (1975 р.); Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах (1979 р.). Саме у цих документах відображені основні міжнародно-правові принципи, що стосуються вивчення та освоєння космічного простору [1].

У подальші роки система міжнародного космічного права поповнилася низкою резолюцій Генеральної Асамблеї ООН, двосторонніми угодами (наприклад, Угодою між урядами України і Росії про співробітництво в сфері дослідження і використання космічного простору в мирних цілях 1996 р.), а також актами так званого м'якого права (наприклад, рекомендаціями Європейського космічного агентства).

Основні міжнародно-правові акти в даній сфері були прийняті